

STANISŁAW DOKTOROWICZ-HREBNICKI 1888—1974

27 grudnia 1974 r. zmarł w Warszawie w wieku lat 86 nester geologii polskiej prof. mgr inż. Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki, członek korespondent Polskiej Akademii Nauk, od pierwszych lat po I wojnie światowej pracownik Instytutu Geologicznego w Warszawie, wybitny specjalista geologii Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, uczony o wielkiej przeszłości badawczej i ogromnym dorobku naukowym, posiadającym ogromne znaczenie zwłaszcza dla górnictwa węgla kamiennego na Górnym Śląsku, wieloletni członek Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Z ogromnym żalem żegnaliśmy Go na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie, Jego uczniowie, przyjaciele i współpracownicy, wiedząc, że jedynie swymi rzetelnymi zasługami, niezwykle sumienną pracą i oddaniem sprawom Mu powierzonym, potrafił pozostawić po sobie niezatarty ślad swego istnienia.

Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki urodził się 9 listopada 1888 r. w Petersburgu (Leningrad), gdzie ojciec Jego, botanik i pomolog był profesorem Instytutu Leśnego. W 1906 r. ukończył gimnazjum realne, a od jesieni tegoż roku rozpoczął studia w Instytucie Górniczym w Petersburgu na Podwydziale Geologiczno-Poszukiwawczym Wydziału Górniczego. W 1912 r. kończy studia i na podstawie prac dyplomowych: z górnictwa — „Projekt poszukiwań geologiczno-górnicznych na terenie jednej z kopalń węgla kamiennego w Zagłębiu Donieckim” oraz z geologii — „Opis skał ze złoża rud kobaltu w Daszkiesanie w kraju Zakaukaskim”, wykonanej u prof. dr K. Bohdanowicza, uzyskuje tytuł inżyniera górniczego.

Już w czasie studiów w Instytucie Górniczym zaznajomił się z szeregiem złóż surowców mineralnych — rud żelaza (magnetytu i syderytu), manganu, miedzi, chromu, złota i platyny na środkowym Uralu.

W listopadzie 1912 r. zostaje przyjęty na służbę państwową w Komite-

cie Geologicznym w Petersburgu, gdzie pracował w charakterze adjunkta do lipca 1922. Ten 10-letni okres czasu upływa D o k t o r o w i c z - H r e b - n i c k i e m u na ustawicznych studiach, badaniach terenowych i podróżach po rozległych terenach ówczesnej Rosji, prowadzi bowiem różnorodne badania geologiczne, we wschodniej Syberii, przeważnie na wschód od jeziora Bajkalskiego. O ogromnym wachlarzu badań geologicznych Profesora świadczy następujące skrótowe zestawienie jego wyników. Na przełomie lat 1912/1913 opracowuje zbiór fauny kredowej z czarnomorskiego wybrzeża Kaukazu, zebranej tam w czasie terenowych prac kartograficznych. W latach 1913—1914 wykonuje kartowanie geologiczne południowo-zachodniej części Okręgu Zabajkalskiego, w górach Chamar-Daban i Monostojskich na południowym brzegu Bajkału. W 1915 r. kieruje pionierskimi robotami geologiczno-poszukiwawczymi złóż fluorytu w Doldurdze we wschodniej części Zabajkała oraz koło stacji Kuraża nad rzeką Onon. W tymże roku prowadzi badania geologiczne na obszarze stacji Nowotroickiej (kopalnia złota) na południe od Nieczyńska oraz badania złóż rud wolframu, na górze Bukuka i w Charnorze w Okręgu Nierczyńskim. Poszukiwania geologiczno-górnictwa złóż rud wolframowych kontynuuje w roku następnym w górach Kukulbej koło Borzi oraz pod Charanowem na pograniczu Syberii, Mongolii i Mandżurii, gdzie występują one w intruzjach kwaśnych granitów wśród łupków metamorficznych. Bada także złoża kwarcu dymnego (trydymitu), topazu i akwamaryny, występujące w górach Adun-Cziton oraz złoża rud cyny koło stacji Ołowiannaja. W 1917 r. St. D o k t o r o w i c z - H r e b n i c k i prowadzi badania złóż rud molibdenu, występujące w żyłach kwarcowych i intruzjach granitowych w łupkach krystalicznych nad rzeką Czykoj w środkowej części Zabajkała. W latach 1918—1920 kontynuuje kartowanie geologiczne południowo-zachodniego Zabajkała oraz na południowym brzegu Bajkału, bada złoża miki koło Sludzianki nad Bajkałem, a w ostatnim roku pracy w Komitecie Geologicznym (1921) bada złoża rud żelaza koło Brackiego Ostroga nad rzeką Angarą, w odległości około 600 km na południe od Irkucka oraz złoża węgla jurajskich w Czeremchowie.

W lipcu 1922 r. St. D o k t o r o w i c z - H r e b n i c k i przyjeżdża do Polski i rozpoczyna 1 X 1922 r. pracę w Państwowym Instytucie Geologicznym w Warszawie w charakterze etatowego geologa w organizowanym wówczas Wydziale Węgla. Problematyka węglowa była wtedy w Instytucie Geologicznym zagadnieniem jednym z najważniejszych, z uwagi na czołowe miejsce, jakie węgiel kamienny uzyskał w gospodarce państwowej, tym bardziej że w granicach państwa polskiego znalazł się obszar obejmujący ponad 2/3 całego Górnosląskiego Zagłębia Węglowego, zajmując tym samym jedno z czołowych miejsc w Europie pod względem wielkości zasobów i wydobycia węgla kamiennego. Przed Instytutem Geologicznym stało więc ogromne zadanie przede wszystkim zaspokojenia bieżących potrzeb górnictwa węglowego w zakresie geologii kopalnianej, a następnie

przygotowanie zaplecza naukowego w dziedzinie geologii, związanego z badaniami budowy geologicznej Zagłębia, jego tektoniką, stratygrafią, opracowywaniem charakterystyk chemiczno-technologicznych węgla, zasobów, kierunków dalszych prac geologiczno-poszukiwawczych i rozpoznawczych itp. Przez prawie 50 lat pracy w Instytucie Geologicznym działalność naukowa Prof. Doktorowicz-Hrebnickiego związana była głównie z problematyką kartograficzną GZW. Zasadniczym tematem Jego pracy w całym okresie międzywojennym było szczegółowe zdjęcie geologiczne w skali 1 : 25 000 północnej i wschodniej części Zagłębia Górnośląskiego. W pierwszym okresie pracy w Instytucie Geologicznym Doktorowicz-Hrebnicki prowadzi prace kartograficzne na obszarze arkusza Grodziec, Szczegółowej Mapy Geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1 : 25 000. Wraz z tekstem objaśniającym arkusz ten został wydany w 1934 r. jako pierwszy wzorcowy, ustalający metodologiczny typ wydawnictwa (mapa zakryta, mapa strukturalna, przekroje geologiczne, tekst). W późniejszych latach okresu międzywojennego Profesor kartuje kolejno arkusze Gołonóg, Dąbrowę Górniczą, Ząbkowice, Imielin Wielki, Chełm, Jaworzno, Sławków, Katowice. Arkusze Ząbkowice i Dąbrowa Górnicza, które wydane zostały w 1947 r. Równoległe z wymienionymi pracami prowadzi także poszukiwanie złóż węgla brunatnych pomiędzy Rogowem i Koluszkami oraz pod Żyrardowem w latach 1931—1932. Niezależnie od prac kartograficznych St. Doktorowicz-Hrebnicki zajmował się w latach 1930—32 i 1935—36 zagadnieniem petrografii i chemizmu węgla kamiennego. Bada pokład siodłowy dolny z kilku kopalń okolic Chorzowa. Ustala budowę petrograficzną pokładu oraz zdolność do koksovania różnych odmian petrograficznych węgla oraz jego składników strukturalnych. Wyjaśnia zależność pomiędzy charakterem petrograficznym a własnościami chemicznymi węgla oraz zmiany tych własności w zależności od wzrostu stopnia uwęglenia. Zajmował się także opracowaniem złóż gliniek ogniotrwałych, występujących w obszarze północnej części Zagłębia Dąbrowskiego, oraz opracowaniem zasobów rud cynkowo-olowiowych w złożach olkuskich.

Okres okupacji hitlerowskiej przerywa intensywny tok prac Profesora Doktorowicz-Hrebnickiego. Wprawdzie pracuje nadal w Instytucie Geologicznym, nazywanym w tym okresie „Amt für Bodenforschung”, ale od prac w Zagłębiu Węglowym zostaje oderwany. Początkowo (1940 r.) prowadzi badania złóż rud żelaza pasma tychowskiego pod Starachowicami, później (1943—1944) kieruje szczegółowymi zdjęciami geologicznymi w obszarze pomiędzy Dębnikiem i Filipowicami, w okolicach Krzeszowic, Tenczynka, Rudnej, Zalas, między Raclawicami, Ojcowem, Zabierzowem aż po Wisłę na południu.

Odzyskanie po II wojnie światowej zachodniej części Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, Zagłębia Dolnośląskiego oraz licznych złóż węgla brunatnego na zachodnich terenach Polski z ogromnie rozbudowanym ko-

palnictwem węglowym postawiło przed Państwowym Instytutem Geologicznym wiele nowych zadań. Po wznowieniu działalności Instytutu Geologicznego **Doktorowicz-Hrebnicki** już w marcu 1945 r. rozpoczyna pracę nad zorganizowaniem Wydziału Geologii Węgla. Organizuje stacje geologiczne Instytutu dla obu Zagłębi — w Czeladzi i Szczawnie Zdroju, które w późniejszych latach przekształca się w samodzielne Oddziały Instytutu — Górnośląski w Sosnowcu i Dolnośląski we Wrocławiu. Po kilku latach stopniowej rozbudowy, kierowany przez Niego Wydział składa się z trzech Działów — Węgla Kamiennego, Węgla Brunatnego i Torfu, z dwóch pracowni paleobotanicznych karbonu w Krakowie i trzeciorzędowej w Warszawie, ze wspomnianych dwóch stacji terenowych w Czeladzi i Szczawnie Zdroju oraz z punktu badawczego w Chwałowicach koło Rybnika. W latach 1946—47, wspólnie z prof. **Bocheńskim**, wykonuje ogromną pracę związaną z wprowadzeniem nowej, liczbowej nomenklatury wszystkich pokładów węglowych w GZW. Ta podstawowa o wielkim znaczeniu zarówno dla górnictwa węglowego, jak i dla dalszych badań karbonu praca wymagała przeprowadzenia identyfikacji i paralelizacji wszystkich pokładów oraz wszystkich kopalń i ujęcia całości w jednolity system. Nomenklatura ta obowiązuje do dziś. W latach do 1951 r. opracowuje Przeglądową Mapę Geologiczną Polski w skali 1 : 300 000 arkusz Wałbrzych oraz bierze udział w opracowaniu arkuszy Kraków i Opole. Przy współudziale prof. **Ciuka** opracowuje pierwszy bilans zasobów węgla kamiennego Górnośląskiego a także Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego oraz węgla brunatnego Polski oraz pierwszy plan prac geologiczno-poszukiwawczych przemysłu węglowego w okresie 1950—1955 r. W roku 1954 Prof. **Doktorowicz-Hrebnicki** rozpoczyna realizację i doprowadza do końca w ostatnich latach swego pracowitego życia opracowanie kartograficzne całego GZW. Synteza ta objęła wydanie zespołu map pod nazwą Mapa Geologiczna Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skalach 1 : 50 000 i 1 : 100 000 i posiada ogromne praktyczne znaczenie dla górnictwa.

Ujęte w wielkim skrócie wyniki badań **Doktorowicz-Hrebnickiego** w GZW stanowią wielkie osiągnięcie geologii polskiej. Górnictwo węglowe dysponuje dziś poważnym podstawowym materiałem kartograficznym dla realizacji generalnych planów poszukiwań i badań Zagłębia, budowy nowych kopalń, dla zagospodarowania przestrzennego, budownictwa komunalnego i innych dziedzin tego tak ważnego pod względem gospodarczym rejonu. Geologia zazwyczaj dostrzegana na peryferiach dynamicznego życia górniczego, jest dla niego życiodajną glebą wymagającą swoistej pielęgnacji.

Ogólny dorobek naukowy **Doktorowicz-Hrebnickiego** obejmuje, poza wielką ilością rękopiśmiennych map, 67 pozycji publikowanych i wiele dziesiątków pozycji opracowań archiwalnych. Prof. **Doktorowicz-Hrebnicki** odznaczony został wysokimi odznaczeniami

państwowymi za osiągnięcia naukowe — Złotym Krzyżem Zasługi w 1950 r., Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski w 1952 r., Medalem 10-lecia Polski Ludowej w 1955 r., Orderem Sztandaru Pracy I klasy w 1957 r., Odznaką Tysiąclecia Państwa Polskiego w 1966 r. W r. 1962, w związku z 40-leciem pracy Profesora w Instytucie Geologicznym, wybity został w srebrze na Jego cześć specjalny medal. St. Doktorowicz-Hrebnicki był laureatem indywidualnej Nagrody Państwowej I stopnia w 1964 r. W r. 1954 został mianowany profesorem zwyczajnym i członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk.

Odejscie Prof. St. Doktorowicz-Hrebnickiego pozostawia bolesną stratę odczuwaną przez szerokie grono geologów, szczególnie starszej generacji, z którymi współpracował na wielu odcinkach umiłowanej przez Siebie nauki.

Edward Ciuk

WYKAZ PUBLIKACJI PROF. MGR INŻ. ST. DOKTOROWICZ-HREBNICKIEGO

- 1912 Gornyje porody iz Daszkieszańskogo kobaltowego miestorożdienija. *Zapiski Gornago Instituta*.
- 1913 Zamietka o mielowych otłożenjach czernomorskogo pobiereżja Kawkaza. *Izw. Geolog. Komit.*
- 1914 Sprawozdanie z pracy terenowej wykonanej w r. 1913 na południowym wybrzeżu Bajkału. *Izw. Geolog. Komit.* Nr 2.
- 1915 Sprawozdanie z pracy terenowej wykonanej w r. 1914 na południowym wybrzeżu Bajkału. *Izw. Geolog. Komit.* Nr 1.
- 1916 Otczot ob isledowaniji miestorożdienij pławikowago szpata w Zabajkalskoj Obłasti. *Mater. po obszeczj i prikladnoj Geologii.* Nr 3.
- 1917 Pławikowij szpat. Jestiestwiennyje proizwoditelińnye siły Rossi. T. I.
- 1918 Sprawozdanie z pracy terenowej wykonanej w 1917 w Górach Jabłonowych (dorzecze Czykoju). *Izw. Geolog. Komit.* Nr 1.
- 1919 Sprawozdanie z pracy terenowej wykonanej w r. 1918 na południowym wybrzeżu Bajkału. *Izw. Geolog. Komit.* Nr 1.
- 1920 Sprawozdanie z pracy terenowej wykonanej w r. 1919 na południowym wybrzeżu Bajkału. *Izw. Geolog. Komit.* Nr 2.
- 1921 Wolframowije miestorożdienija Kukulbeja. *Materiały po obszeczj i prikladnoj Geologii.* Nr 38.
- 1921 Oczerk żelaznych mestorożdienij Mikołajewskogo Zawoda Irkutskoj guberniji. *Tr. Gławn. Geologo-Nazwiedocza. Uprawlenja SSSR.* 33.
- 1923 Sprawozdanie z działalności Stacji Geologicznej w Dąbrowie Górniczej w pierwszej połowie r. 1923. *Prz. Górn.-Hut.* XV.
- 1924 Sprawozdanie z badań geologicznych na arkuszu Grodziec. *Posiedz. nauk. FIG.* 8.
- 1925 Z geologii Dąbrowy Górniczej, Łędzin i Starego Bierunia. Cz. I. Okolice Dąbrowy Górniczej. *Prz. Górn.-Hut.* XVII.
- 1925 Sprawozdanie z badań geologicznych na ark. Grodziec mapy geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1 : 25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 12.
- 1926 Sprawozdanie z badań wykonanych w r. 1925 w północnej części Polskiego Zagłębia Węglowego. *Posiedz. nauk. FIG.* 15.

- 1926 Sprawozdanie z delegacji do Krzemieńca w celu zbadania warunków występowania węgla brunatnego. *Posiedz. nauk. FIG.* 15.
- 1927 Wycieczka do Dąbrowy Górniczej i Grodzca. Przewodnik II Zjazdu Słowiańskich Geografów i Etnografów w Polsce.
- 1927 Sprawozdanie z badań geologicznych na ark. Gołonóg mapy Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 18.
- 1928 Sprawozdanie z badań geologicznych wykonanych w r. 1917 na ark. Gołonóg mapy Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 21.
- 1928 Wychodnie pokładu Reden w odkrywcze kopalni Paryż w Dąbrowie Górniczej. *Zabytki Przynr. Nieożyw. Z.* 1.
- 1929 Sprawozdanie z badań geologicznych wykonanych w r. 1928 na ark. Gołonóg mapy Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 24.
- 1930 Sprawozdanie z badań w r. 1929 na ark. Wielki Chełm mapy geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1 : 25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 27.
- 1931 Sprawozdanie z badań wykonanych w r. 1930 na ark. Wielki Chełm mapy geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 30.
- 1931 Wyniki tymczasowe badań petrograficznych niektórych pokładów węgla koksującego się z Zagłębia Polskiego. *Posiedz. nauk. FIG.* 30.
- 1932 Sprawozdanie z badań złoża węgla brunatnego pod Rogowem. *Posiedz. nauk. FIG.* 32.
- 1932 Sprawozdanie z poszukiwań węgla brunatnego w Żyrardowie. *Posiedz. nauk. FIG.* 32.
- 1932 Sprawozdanie z badań w r. 1931 na ark. Wielki Chełm, mapy geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 33.
- 1932 (wspólnie z L. Horwitzem). O węglu w Szczawnicy i okolicy. *Posiedz. nauk. FIG.* 33.
- 1933 Sprawozdanie z badań wykonanych w r. 1932 na ark. Wielki Chełm mapy geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1 : 25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 36.
- 1933 Sprawozdanie z dalszego badania złoża węgla brunatnego pod Rogowem. *Posiedz. nauk. FIG.* 36.
- 1934 Sprawozdanie z badań złóż gliniek ogniotrwałych okolic Mierzęcic. *Posiedz. nauk. FIG.* 38.
- 1934 Sprawozdanie z badań wykonanych w r. 1933 na ark. Wielki Chełm mapy geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 39.
- 1935 Szczegółowa Mapa Geologiczna Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000. Ark. Grodziec (3 arkusze).
- 1935 Sprawozdanie z badań wykonanych w r. 1934 na ark. Wielki Chełm mapy geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 42.
- 1936 Kilka uwag o budowie płn. brzegu Polskiego Zagłębia na wschód od Tarnowskich Gór. *Rocz. Pol. Tow. Geol.* 12.
- 1936 Sprawozdanie z badań uzupełniających wykonanych w r. 1935 na ark. Gołonóg mapy szczegółowej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 45.
- 1937 Charakter petrograficzny węgla w pokładzie Siodłowym Dolnym a jego zdolność do koksowania. *Spraw. FIG.* VIII. 4.
- 1936 Sprawozdanie z badań wykonanych na ark. Sączów mapy geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000. *Posiedz. nauk. FIG.* 48.
- 1939 Sprawozdanie z prac w Zagłębiu w r. 1938. *Biul. FIG.* 18 (w sprawozdaniu z działalności FIG w roku 1938).
- 1945 (wspólnie z T. Bocheńskim). Zasady nowej nomenklatury pokładów węgla w Polskim Zagłębiu Węglowym. *Przegląd Górniczy.* I.

- 1947 Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski. Ark. Ząbkowice w skali 1:25 000. Wydanie A. FIG.
- 1947 Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski. Ark. Ząbkowice w skali 1:25 000. Wydanie B. Mapa strukturalna FIG.
- 1947 Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, ark. Dąbrowa Górnicza w skali 1:25 000. Wydanie A. FIG.
- 1950 Przeglądowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:300 000. Ark. Wałbrzych. Wydanie A.
- 1952 (wspólnie z T. Bocheńskim). Podstawy i niektóre wyniki paralelizacji pokładów węgla w Zagłębiu Górnośląskim. *Biul. FIG.* 1.
- 1952 (wspólnie z E. Ciukiem i E. Rühlem). Mapa złóż węgla kamiennego, węgla brunatnego i torfu w Polsce. Skala 1:1 000 000. IG.
- 1953 (wspólnie z S. Zb. Różyckim). Przeglądowa Mapa Geologiczna Polski. Ark. w skali 1:300 000. Wydanie A.
- 1953 (wspólnie z M. Klimaszewskim). Przeglądowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:300 000. Ark. Opole. Wydanie A.
- 1954 Przeglądowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:300 000. Ark. Opole. Wydanie B.
- 1954 Przeglądowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:300 000 ark. Wałbrzych. Wydanie B.
- 1955 (wspólnie z zespołem redakcyjnym) — Przeglądowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:300 000 ark. Kraków. Wydanie B.
- 1955 Mapa Geologiczna Górnośląskiego Zagłębia Węglowego — mapa bez utworów czwartorzędowych w skali 1:50 000 (9 arkuszy i 3 tablice objaśnień).
- 1956 Materiały do Mapy Geologicznej Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:50 000 — Mapa bez utworów czwartorzędowych (55 arkuszy w skali 1:25 000 i 4 tablice objaśnień). Wydano na prawach rękopisu.
- 1956 Józef Krzyżkiewicz (Wspomnienia pośmiertne). *Przeгляд Geol.*
- 1957 Mapa geologiczna Górnośląskiego Zagłębia Węglowego — mapa strukturalna w skali 1:50 000 (8 arkuszy i 3 tablice objaśnień).
- 1957 Materiały do Mapy Geologicznej Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:50 000 — mapa strukturalna (46 arkuszy w skali 1:25 000 i 3 tablice objaśnień). Wydano na prawach rękopisu.
- 1957 Józef Krzyżkiewicz (1890—1955). *Rocz. Pol. Tow. Geol.* XXV.
- 1958 Dorobek polskich geologów w latach 1936—1958 w zakresie stratygrafii karbonu Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. *Kwart. geol.* T. 2.
- 1959 Mapa Geologiczna Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Wydanie A — Mapa stratygraficzna, w skali 1:100 000.
- 1959 Mapa Geologiczna Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Wydanie C — Mapa strukturalna w skali 1:100 000.
- 1960 Mapa Geologiczna Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Wydanie B — Mapa stratygraficzna bez utworów czwartorzędowych w skali 1:100 000.
- 1960 Badania złóż węgla kamiennego. *IG. Pr. t.* 30.
- 1961 (wspólnie z B. Kaszyńską). Materiały do Mapy Geologicznej Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:100 000. Mapa rzeźby powierzchni karbonu (56 arkuszy w skali 1:25 000 i 2 tablice objaśnień) IG.
- 1963 (wspólnie z B. Kaszyńską). Mapa Geologiczna Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:100 000. Wydanie D — Mapa rzeźby powierzchni karbonu (w 2 wersjach) IG.
- 1963 (wspólnie z B. Kaszyńską i D. Kobylińską). Mapa Geologiczna Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:100 000. Wydanie E. Mapa grubości nadkładu (w 2 wersjach). IG.

1963 Z problemów karbonu górnośląskiego (Zależność między ruchami dna basenu sedymentacyjnego karbonu górnego a późniejszą jego tektoniką). *IG Pr.* t. 30, cz. 4.

RÉSUMÉ

Le 27 décembre 1974 est mort à Varsovie à l'âge de 86 ans le professeur Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki, doyen de la géologie polonaise, membre correspondant de l'Académie Polonaise des Sciences, travailleur de l'Institut Géologique à Varsovie, un grand spécialiste dans le domaine de la géologie du bassin houiller de Haute Silésie, savant dont l'oeuvre scientifique est très abondante et d'une grande importance pour l'industrie houillère en Haute Silésie.

Le professeur Doktorowicz-Hrebnicki est né le 9 novembre 1888 à Pétersbourg où il termine en 1912 les études à l'Institut des Mines avec le grade d'ingénieur des mines. Jusqu'à 1922 il travaille au Comité Géologique de Pétersbourg, en s'occupant de la cartographie géologique de la région située à Sud-Ouest de lac Baikal et de l'investigation géologique des gisements de fer (magnétite, sidérite), de manganèse, de cuivre, de chrome, de wolframe, de molybdène, d'or, de fluor et d'autres minéraux en Oural et en Sibérie surtout.

En 1922 il revient en Pologne en commençant le travail au Service Géologique de Pologne sur la cartographie et les gisements houillers dans le Bassin houiller de la Haute Silésie. Pendant la guerre 1939—1945, éloigné de la Haute Silésie, il étudie les gisements de fer dans la région de Starachowice (Monts de la Ste Croix) et s'occupe de la cartographie géologique sur le territoire entre Olkusz et Krzeszowice, à l'ouest de Cracovie. Après la guerre il organise le Département des Charbons à l'Institut Géologique, dont il est directeur et collectionne les matériaux pour la synthèse géologique du Bassin houiller de la Haute Silésie. Il détermine la nomenclature numérique nouvelle de tous les lits de houille du Bassin, étudie la dépendance de la composition chimique et pétrographique du charbon du degré de la carbonisation, il publie une élaboration synthétique, intitulée „Carte Géologique du Bassin Houiller de la Haute Silésie”. Cette oeuvre constitue le matériel cartographique de base pour la réalisation des projets d'études et pour le développement de l'industrie houillère. Professeur Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki fut lauréat du Prix National du 1er degré. En son honneur fut frappée en 1962 une médaille honorifique.

Edward Ciuk